

**** روتاندنهومی جهماوهری باشووری کوردستان له پیناوی چی دا ****

(سهبارت به سهردانهکهی تاتلیساس بو کوردستان)

ریناس جاف

زمانی هونه، زمانیکی جیهانییه و ئهوهی قهدری هونهری لا گرینگ بیت، ریز بو ههموو هونهرمه‌ند و به‌ره‌میکی راستینهی هونهری داده‌نیت.

هونه‌ر بو مرۆ هه‌لگری ئه‌و په‌یامه‌ پیرۆزه‌یه، سوکنا و ئۆقره‌ به‌ رۆح و گیان ده‌به‌خشێ. زایه‌له‌ی ئاوازی هونه‌ر، له‌ کوێی ئه‌م گه‌ردوونه‌ بیت، لای گشت مرۆییکی خودان هه‌ست، له‌به‌ردلانه‌ و پێی خه‌نی ده‌بیت.

راسته‌ هونه‌ر مۆرکیکی جیهانی پێوه‌یه و خو به‌ سنووره‌ ده‌ستکرده‌کانی جوگرافیاییه‌وه‌ نابه‌ستیته‌وه‌ و له‌ کوێ، هه‌ستی هونه‌ری سهر هه‌لبدات، هه‌مان شوین ده‌قه‌ریکه‌ بو ئۆقره‌گرتن، لێ هه‌موو گه‌ل و نه‌ته‌وه‌ و میله‌تیکی ئه‌م گوێ زه‌وییه‌ش به‌ چه‌ن تاییه‌تمه‌ندییه‌که‌وه‌، ده‌ناسرینه‌وه‌.

زمان، کولتوور و دیرۆک، سێ فاکته‌ر و هوکاري سهره‌کین ناسنامه‌ و شوناسی گه‌لانی سه‌رزه‌وی پیک دین.

هه‌ر له‌ به‌شی کولتووری گه‌لاندایاره‌ چه‌ندین دیاره‌ و توخمی بال کیشی وه‌ک فۆکلۆر، وێژه‌ و ئه‌ده‌ب و مۆسیقا و هونه‌ر، خو قوت ده‌که‌نه‌وه‌.

هه‌ستی مرۆقی وریا و وشیاوی ئه‌م‌رۆ، به‌ هاسانی ده‌کاری سنووری نیوان کولتوور و زمان و هونه‌ری گه‌لانی سه‌رزه‌وی، لیک جیا بکاته‌وه‌، ریزنان له‌ میژوو، زمان و فه‌ره‌نگ و کولتووری گه‌لان، په‌له‌ی شارستانیته‌ و وشیاوی هه‌موو گه‌لیک ده‌رده‌خات. به‌لام ئه‌و هونه‌ر و هونه‌رمه‌نده‌ی، بازه‌رگانی و سیاسه‌ت به‌ هونه‌ره‌که‌یه‌وه‌ بکات و له‌ دووی روتاندنه‌وه‌ و نیازی پۆخلی سیاسییه‌وه‌ بیت، پڕ پوونه‌ حسیی هونه‌ر و هونه‌رمه‌ندی راستینه‌ی بو ناکرێ و ده‌سکه‌وت و به‌ره‌مه‌که‌ی، هه‌ر به‌ ته‌نی بو گه‌لی ئامانجی تاییه‌ته‌ و به‌س و به‌هیچ له‌ونێ ناچیته‌ خانه‌ی هونه‌ری راسته‌قینه‌وه‌.

خۆشه‌ویستی بو خاک و نیشتمان و چرپین بو ئازادی و سه‌ربه‌ستی نه‌ته‌وه‌ی خو، ئامانجیکی زۆر پیرۆز لای هه‌موو هونه‌رمه‌ندیکی خاوه‌ن هه‌لوێسته‌. به‌لام ده‌کارگرتنی هونه‌ری خو، بو له‌خسته‌بردن و مه‌به‌ستی گلاوی سیاسی، گه‌وره‌ترین تاوانه‌ و خه‌یانه‌تیکی ئاشکراشه‌ ده‌رحه‌ق به‌ زوانی هونه‌ر.

کورد میله‌ته‌تیکه‌ به‌ فام و ئاوه‌زی بالا و بانی خو، سه‌لماندوویه‌ چه‌نده‌ ریز له‌ ژیار و شارستانیته‌کانی سه‌رزه‌وی ده‌گرێ. به‌لام له‌و لاوه‌ به‌وه‌ش ئاگایه‌ گه‌ر هونه‌رمه‌ندیک ویستی له‌ رپی هونه‌ره‌که‌یه‌وه‌ سه‌ری میله‌ته‌که‌ی به‌ فه‌ته‌رات بدات و بکه‌ویتته‌ پامالین و وه‌به‌ر په‌لاماردانی کولتووره‌که‌ی، چلۆن په‌فتی له‌گه‌لدا بکات.

مه‌به‌ستی ئه‌م چه‌ن دێره‌ نووسینه‌، پرووی له‌ سهردانه‌که‌ی هونه‌رمه‌ندی ناسراوی تورک "ئیه‌راهم تاتلیساس"، بو باشووری کوردستانه‌.

بروام نییه هیچ تاکیکی کورد دژ بهوه بیت، هونه رمه ندانی گهلانی دی، سه ری کوردستانه که ی بدهن، بگره هونه رمه ندانی خودی کوردیش، به دل پیشوازی لهو هونه رمه ندانه ده که ن. چونکه بیگومان نهو هونه رمه ندای بایه خ بو ره سه نایتی کاره که ی دانی و هه لگری په یامیکی مرۆقانی و به رزی هونه ری بیت، زور به ری رهنگاله بییش به گوشه ی هونه ره که ی ئیمه ی کورد ده به خشی و ههنگاویکی دی له هونه ری جیهانییه وه نزیکترمان ده کاته وه.

به م پوژانه که ناله کانی سه ته لایتی کوردی، پییش گه یشتنی تاتلیساس به کوردستان، به دهقه وسات، هه وال و خه وه ریان له سه ر سه ر دانه که ی ئیبو، بلاو ده کرده وه و جه ماوه ریان ئاگادار ده کرده وه. که چی ئیبو، هه رکه گه یشت حه قی ته واوی دانی و له یه که م ئاخاوتنی خو له خاکی پیروزی کوردستاندا شانازی به تورک زاده یی خو، لای جه ماوه ر خو یا کرد و سلاوی نهو کو ماره شو قینییه ی بو گه لی باشووری کوردستان پی بوو که هه ر بهو پوژانه چلون له بازیری شه مزینان، په لاماری کولتور و فره ههنگی کوردی باکووری کوردستان ده دات!! ئیبو هیشتا زاری به قسان نه کرابووه وه که خو زی به وه وه ده خواست پیشت تر توانیای سه ری به غا بدا و له وئ ئاههنگی گیرابا، به لام رهوشی ناهیور و ئالو زی نهو ینده ری، وای لی کرد باشووری کوردستان بکاته شوینی بو قریواندی خو.

من نازانم کامه کو مپانیا و به شگه له پشته وه ی ئیبو و کار به ده ستانی باشووری کوردستان به کامه نیاز و ئامانج له دوخیکی هه ستیاری وهک نهادا، ری بو تاتلیساس تهخت ده که ن، بیت و پلانه که ی خو یان هه مان پیلانی دزیوی که مالیستییه کان له کوردستانا، جی وه جی بکات!

باشه له هه ل و مه ر جی کدا نه مپو که بو بنیاتنانه وه ی کوردستان، پیو یستیمان به سه رمایه و سامانی گه ل هه یه، بوچ ده بی به دهس خو، مالی خو ویران بکه یین و شتی نیزیکه ی 20 ملوین دو لار له م کوردستانه ده رچی و بکه ویتته گیرفانی نهوانه ی چاویان به رای یه هیچ ده سکه و تیکی نه م گه له نادات!؟

نه م هه له و خه تا و تاوانه پرووی له کییه؟! نه ی له بهر چی دهسته لات ی باشووری کوردستان وا هه لی ک بو هونه رمه ندانی راستینه ی گه له که ی خو ناره خسی نی؟! هه تاکه ی ئیمه ی کورد ده بی بیگانه سواری کو لی خو بکه یین؟! بوچی سه تی یه کی نه وه ی ده ر حه ق به نامو و بیگانه کانی ده که یین، له حاند خو مانی ناکه یین؟! نهو هونه رمه ندای له بهر ئاشنا یتی ده گه ل مو سیقای کوردی، سالگاری که له به ری مو سیقای نه م گه له ده خواته وه و بگره ده ی کاته ملکی میلله تیکی دی، هو چیه نه وه ند ده زگه ی دهسته لات ی کوردی، ری زی لی ده نی، که چی هونه رمه ندی گه له که ی خو که عومری که رازه ی مو سیفا که ی ده کات، نیو نه وه ند ده ری زی لی نا گیر درئ؟! ئایا سووک سه یر کردنی هونه رمه ندی گه لی خو و به رز کردنه وه ی هونه رمه ندانی بیگانه، نه ویش هه ر له به رزه وه ندی دهسته لات ی کوردیدا یه؟! کوردیدا یه؟! کوردیدا یه!؟

له بارودوخی کدا هه زاران لای کورد پوژانه به تال و وه تال به شه قام و کو لانا ندا ده سوورینه وه و هیچ هه لیکی کار و چالاکیان له به رده م نییه، نه ی چونه له سامانی نه م گه له ده بی نه وه ند ده ر جی هونه رمه ندیک بکری، بو ده رمان قازانج به هیچ به ستینیکی

كوردی ناگهییڻ و هەر بهتەنیا پارە بۆ ئەو حكومهتەى خپ دەكاتەو له میژ سألە ،كوردی لا توركى شاختانییه و مافی ئاسایی مروقیكى پى رهوا نابینی؟! دیسانهوه من سهرى پېزم بۆ ههموو هونهرمهندیكى مروف دۆس دادهنهوینم و به هیچ جۆره نامهوى دهمارگرانه دهگهڵ دونیای هونهر، مامهله بکهه. من ئهرخهیانم گهر هونهرمهاندانى ئیرانى وهك "ئومید"، "شهکیلا"، "داریوش" و "موعین" یش، سهرى كوردستان بدهن ،سهت ئهوهندى ئیپو پيشوازییان لیدهكرئ،چونكه زوړئ لهو هونهرمهاندانه سهربارى پېزان له میللهتى خو،گهلى كوردیشیان لا خوشهویسته و به كردهش ئهوهیان سهلماندوووه.

بۆیه دهلیم وهختی ئهوه دهزگهى دهستهلاتی كوردی، ههندی به سیاسهتى خودا بچیتهوه و بۆ ههموو بهرنامهییكى ،پلانیكى تایبەت دارپژئ و ههروا گوتره چاو له ههموو شتى نهكات و له پرووی كالفامیییهوه دهسكهوتهكانی ئهم گهله به توونی ئاوردا نهكات. دهبا دهزگهى دهستهلاتی كوردی،بهشی موسیقایى حكومهتهكهى بهوانهى بسپیرئ پوژگاریکه وهك پيشمههرگهییكى كۆلنهدهر بۆ هونهرى گهلهكهیان خهبات دهكهن و نایهلن موسیقای كوردی پروو له فهوتان بكات. ئهمه وهبزانم كهمتريڻ ههقیكه دهزگهى دهستهلاتی كوردی دهبئ بیخاته بهردهس هونهرمهاندانى راستینهى گهلهكهى.

تاران، 30 گهلاپیزانى 2705 كوردی